

Debreceni Egyetem

Ricordi italiani in Ungheria

II. János Pál pápa magyarországi látogatása

jelige: pizzateam

2020. február 13.

Talán kissé furcsának tűnhet, hogy két tizenéves fiatal miért is választja II. János Pál pápa életének, magyarországi látogatásának bemutatását, hiszen még szüleink is szinte gyerekek voltak, amikor a Szentatya hazánkban járt. Nekünk viszont természetesnek tűnik, hiszen óvodás korunktól egyházi intézménybe jártunk, s a hit, az imádság mindennapjaink része lett. Éppen ezért érezzük hozzánk közel állónak ezt a témát, főként a pápa máriapócsi látogatását, hiszen évente többször is ellátogatunk erre a zarándokhelyre.

A mindenkori pápa egy kis állam, a Vatikánvárosi Állam feje, a katolikus egyház legnagyobb méltóságú vezetője. A Vatikán Állam területe, Olaszország fővárosában, Rómában található. 0,44 négyzetkilométer területen fekszik, népessége 605 főből áll. Rajtuk kívül ott van még a svájci gárda, amelynek 105 tagja felel a pápa és a bíborosok biztonságáért.

A Vatikán történelme

A Vatikán területe eredetileg lakatlan volt, majd kocsiversenypályának adott otthont. Nero császár itt állíttatta fel az Egyiptomból hozatott obeliszkeket. Sok vértanú halálának volt színhelye, többek között Szent Pétert is itt feszítették keresztre. Itt épült az első templom, a konstantinusi bazilika.

A középkorban Róma a Bizánci Birodalom fennhatósága alá tartozott, de az iszlám hódítások meggyengítették a bizánciakat, így a rómaiak elűzték a bizánci helytartót és megválasztották II. Gergely pápát, aki már a frankokhoz fordult, ha segítségre volt szüksége.

756-ban III. Pipin király szövetséget kötött Rómával és elismerte az Egyházi Állam függetlenségét és területeket adott a pápának.

A pápai állam a története során többször is veszélybe került. Az újkorban több esemény is fenyegette létét. 1790-ben a francia katolikusok elszakadtak Rómától és Párizs fennhatósága

alá kerültek. A francia papok felesküdtek az alkotmányra, amit később VI. Piusz betiltott. 1798-ban kikiáltották a Római köztársaságot, majd ezt a területet Franciaországhoz csatolták. A pápa halála után a majdnem ezer éve fennálló pápai állam megszűnt létezni. Végül Napóleon korlátozott formában visszaállította a pápa világi hatalmát és megválasztották VII. Piuszt. Megállapodást kötöttek, cserébe a pápa lemondott a püspöki kinevezések jogáról, és részt vett Napóleon koronázásán. Ez az állapot nem tartott sokáig, ugyanis Napóleon ágyúkat szegezett a pápai lakosztályra és megszüntette a pápai államot. Napóleon bukása után a bécsi kongresszus helyreállította azt. VII. Piusz elérte, hogy visszaállítsák az államegyház forradalom előtti hatalmát Itáliában és Franciaországban is.

A porosz-francia háború a sedani csatavesztéshez vezetett, a pápa pedig elvesztette addigi támogatását, III. Napóleont. Létrejött az olasz egység megteremtésének lehetősége. II. Viktor Emánuel olasz király 1870. szeptember 10-én lemondásra szólította fel Piusz pápát, aki azonban ellenállt. Az olasz hadsereg a város ostromába kezdett, és a pápa megadta magát. A hadsereg bevonult Rómába, és a mai Vatikán területének kivételével elfoglalta a várost. Ezzel lezárult a pápai állam ezeregyszáz éven át tartó történelme, a Pápai Állam megszűnt létezni.

Az első világháború után a fasiszta állam vezetője, Mussolini tárgyalásokat kezdett XI. Piusszal az állam és az egyház viszonyainak helyreállításáról. Mussolini közreműködésével helyreállt a pápa világi hatalma a Vatikánvárosi Államon belül.

1929-ben Olaszország és a Vatikán aláírták a lateráni egyezményt, amelyben a Szentszék teljes körű tulajdonának nyilvánították a Vatikánt.

Így született meg a Vatikánvárosi Állam, a világ legkisebb önálló állama.

Magyar-vatikáni diplomáciai kapcsolatok

Az első világháború után kezdődött meg Magyarország és a Vatikán közötti diplomáciai kapcsolat kialakítása. A megbízólevelet Lorenzo Schioppa érsek adta át Horthy Miklós kormányzónak 1920-ban. Így a legmagasabb diplomáciai szinten vitatták meg az egyházi kérdéseket. Viszont az a tény, hogy a kormányzó református felekezetű, bizalmatlanságra adott okot. Végül a kérdést 1927-ben szóbeli megállapodás zárta le, mely fenntartotta a lehetőséget a magyar ellenvetés megtartásának a vatikáni jelölttel szemben. A jó kapcsolat jele volt, hogy az 1938-as Eucharisztikus Kongresszust Budapesten rendezték, ezzel Magyarország felértékelődött a Vatikán szemében.

A második világháborút követően a szovjet megszállás miatt Magyarország elvesztette önállóságát, így Angelo Rotta nunciust 1945-ben kiutasították Magyarországról. Ezek után megszakadt a kapcsolat a Vatikánnal. Serédi Jusztinián esztergomi érsek megpróbálta felvenni a kapcsolatot Rómával, de a szovjet követ, Puskin utasítására ez nem történt meg. A Vatikán a magyar kormányval való egyeztetés nélkül nevezte ki Mindszenty Józsefet érsekké. A magyarok próbálkoztak a kapcsolat felvételével, legfőképp a koalíciós időszakokban, de a kommunista párt alatt a kapcsolat teljesen megszakadt és a helyzet kilátástalanná vált.

1960-as években Kádárnak és a II. Vatikáni Zsinatnak köszönhetően, Magyarország és a Vatikán megállapodást kötött egymással. Ebben főleg püspöki kinevezésekről és papi eskütételekről döntöttek. Bár államközi megállapodás volt, mégsem került sor diplomáciai kapcsolat felvételére. A két fél a tárgyalások folytatása mellett döntött, melynek főbb témái főpapi helyek betöltése és a Mindszenty-ügy megoldása volt. Azonban az érsek meghalt és helyette Lékai Lászlót nevezték ki. Egy hírszerzőtiszt egy vatikáni újság szakértőjével tárgyalt, aki elmondta, hogy a Szentszék szeretné újra felvenni a diplomáciai kapcsolatot Magyarországgal.

Luigi Poggi érsek, a magyarországi küldöttség vezetője tárgyalt Miklós Imrével, az Állami Egyházügyi Hivatal vezetőjével, aki elutasította a Magyarországon tartózkodó állandó képviselő hivatalba állításának lehetőségét is. A Vatikán nem leplezte csalódottságát.

1977-ben VI. Pál fogadta Kádár Jánost. Az ügy megoldódni látszott, azonban a világpolitikai változások nem kedveztek a diplomáciai kapcsolatok kialakulásának a két állam között. Az USA és a Szovjetunió közötti feszültség miatt Lékai László érsek nem szorgalmazta a magyar-vatikáni diplomáciai közeledést.

Az első jelentős változást a rendszerváltás hozta.

Az új érsek, Paskai László 1988. augusztus 20-án Szentmise keretén belül Straub F. Brunóval, az Elnöki Tanács vezetőjével meghívta II. János Pál pápát Magyarországra. A meghívót már két nappal korábban eljuttatták a nunciushoz. A látogatás lehetősége immár kézenfogható volt. A hírszerzés és a sajtó türelmetlenül várta, mi fog történni ezután. 1989-ben II. János Pál tárgyalva Paskai bíborossal tervbe vette a látogatást Magyarországra, majd magánkihallgatáson fogadta Pozsgay Imrét. A látogatás után az államminiszter bejelentette, hogy a látogatást 1991 szeptemberére tűzték ki.

Időközben nagy változások mentek végbe Magyarországon. Felszámolták az egyházak működését korlátozó intézkedéseket, véget ért a sajtótermékek ellenőrzése is.

A Németh-kormány igyekezett figyelembe venni a Vatikán jelzését a diplomáciai kapcsolat kialakítása érdekében, erről több részletben tárgyaltak.

1990-ben a pápa fogadta Horn Gyulát. A magánbeszélgetésen szó volt a látogatásról és a diplomáciai helyzet javításáról.

A sok küzdelem után az ügyet végül Antall József miniszterelnöknek a pápával való találkozása zárta le. Ilyen hosszú, nehézségekkel terhelt történelmi időszak után látogatott el hazánkba Szent II. János Pál pápa, aki a kommunista, szocialista blokkból, Lengyelországból származott.

II. János Pál pápa bemutatása

Szent II. János Pál pápa, eredeti nevén Karol Józef Wojtyła, egy lengyelországi kisvárosban, Wadowicében született 1920. május 18-án. Korán árvaságra jutott: először édesanyját, majd bátyját, s végül az 50-es évek elején édesapját is elveszítette.

Krakkóban járt egyetemre, s itt szentelték pappá 1946-ban. 1958 júliusában segédpüspökké, majd pár nappal később Krakkó püspökévé nevezték ki. 1964-ben érsekké, majd bíborossá választották. 1978. október 16-án, I. János Pál pápa halála után, az első szláv származású pápaként vette át a helyét, s elődei iránti tiszteletből a II. János Pál nevet vette fel. Beiktatása 1978. október 22-én, a Szent Péter-bazilika előtti téren történt, ahol 177

bíborossal és közel negyedmillió emberrel imádkozott együtt székfoglaló szentmiséjén.

Pápasága alatt több, mint 100 apostoli utazást tett Olaszországon kívül, melyek során kétszer látogatott el hazánkba, Magyarországra: 1991-ben, majd 1996-ban. Missziós lelkülettel végezte szolgálatát, hihetetlen munkabírása volt, napi 12-16 órát dolgozott. Rendkívüli volt a memóriája, a világszerte szolgáló 2000 püspök nevét kívülről tudta. Kivételes koncentrációval rendelkezett, teljesen jelen tudott lenni egy komoly beszélgetésben, miközben olvasott. Pápasága idején rendkívül sokat írt, írásai mintegy 20 Bibliát tesznek ki. 73 éves koráig aktívan sportolt, különösen rajongott a téli sportokért, melyek közül a kedvence a síelés volt.

Halála napjáig, 2005. április 2-ig, hűen szolgálta az Istent, 27 éves pontifikátusa az egyik leghosszabb. 2014. április 27-én Ferenc pápa avatta szentté a Szent Péter téren

Látogatása Máriapócson és Nyíregyházán

A Szentatya magyarországi meghívásáról még 1988-ban született döntés. Lengyelország után hazánk volt az első ország, amely erre a lépésre szánta el magát.

Hosszas egyeztetés és előkészítés után a lengyel pápa 1991. augusztus 16-án lépett magyar földre.

A pápalátogatás ötnapos programja Esztergomban kezdődött. Itt tartózkodása további napjain

Máriapócson, Szombathelyen, Pécsen, augusztus 20-án pedig a Hősök terén mutatott be szabadtéri szentmisét. A pápalátogatás a máriapócsi kegyhely történetének legjelentősebb eseménye volt. A látogatás tiszteletére felújították a bazilika tornyait és a nyíregyházi püspökség épületét is, mert itt látták vendégül a Szentatyát.

Már előtte nap éjszaka elkezdődött a zarándokok felvonulása a Szent Liturgia helyszínére. Besötétedett, amikor a bazilikából kihozták a kegyképet és elhelyezték a pápai oltáron.

Augusztus 18-án fél tízkor szállt le a helikopter a máriapócsi temető melletti réten, majd az atya pápamobillal érkezett a liturgia helyszínére, ahol mintegy 300 000 zarándok várta. Az oltárhoz érve a négy égtáj felé fordulva megáldotta a híveket, majd Keresztes Szilárd püspökkel együtt Szent Liturgiát mutatott be a Könnyező Kegykép előtt.

A Szentmisében a Szentatya a magyarországi katolikus főpásztorok, papok, szerzetesek, szerzetesnők köszöntése után a világi híveket, különösen a betegeket és a fiatalokat üdvözölte.

Külön köszöntötte a szomszédos országokból érkezett ukrán, szlovák, ruszin, román, valamint a határon túli magyar zarándokokat.

Homíliájában beszélt Krisztus egyházáról, a férfi és nő egymás iránti elköteleződéséről Krisztus akarata szerint, az igazi szerelemről, a keresztény házasságról, a házaspárok szeretetéből fakadó gyermekáldásról, a család fontosságáról a társadalomban.

A Szentmise végén a hívekkel közösen imádkozta az Úrangyalát, amihez rövid elmélkedést fűzött. A Szertartás befejezéseként köszönetet mondott és megáldotta a híveket:

"Köszönöm nektek, testvérek, ezt a csodálatos Szentmisét, a sok résztvevőt, a keleti egyház imáját, amely oly gazdag kincsekkel ajándékoz meg minket. Az Úr áldjon meg titeket! Máriapócs királynője legyen veletek mindig! Köszönöm! A viszontlátásra!"

A liturgia utolsó részeként mintegy 100 személyt áldoztatott meg, a mise után pedig megnézte a bazilikát, s az oltárnál térdelve hosszú percekig némán imádkozott.

Nagyszüleim beszámolója a máriapócsi látogatásról:

„Már egy órával a mise kezdete előtt megérkeztünk, hogy minél közelebről láthassuk a Pápát. A szervezés nagyon jó volt: az embereket kis csoportokba osztották, hogy a Pápa el

tudjon félni a csoportok között kialakuló úton. Természetesen nem csak magyarok voltak. A környező országok népei szép számban képviseltették magukat ezen a csodás eseményen. Amint elkezdődött a liturgia, mély csend telepedett a térre, hogy minél jobban hallják a Pápa beszédét. Amint a Pápa felmutatta az Oltáriszentséget felragyogott az arca. Számunkra megkérdőjelezhetetlen volt, hogy II. János Pál Isten üzenetét közvetíti felénk. Nekünk később Rómában is volt szerencsénk találkozni a Pápával. Mindkét esemény az egész életünkre kiható élmény volt. Lenyűgöző a Pápa szeretete az emberek, de főleg a fiatalok iránt. Minden ember, aki élete során találkozott II. János Pál pápával, tudja, hogy mennyire meghatározó volt ez az esemény és, hogy mekkora áldás az Istentől.”

A látogatás következő állomás Nyíregyháza volt, kora délután a stadionban szállt le a gépe. A fehér színű pápamobillal a Sóstói és a Kossuth utcán haladt végig, majd kanyarodott a görögkatolikus templom elé.

A nyíregyházi lakosok erre így emlékeznek:

„Élénken él bennem az 1991-es pápalátogatás emléke, bár akkor még csak 12 éves gyermek voltam. Éppen belvárosi otthonunkban ünnepeltük családommal, az akkor 79 éves nagymamámat Ilona-nap alkalmából. A készülődést gépfegyveres őrök zavarták meg, akik tüzetesen átvizsgálták az egész lakást. Házunk a Bethlen Gábor utcán állt, szemben a Síp utcával, ahonnan a II. János Pált szállító pápamobil kikanyarodott a Görögkatolikus Templom felé. A biztonsági őrök közölték, egy bizonyos időintervallumon belül „lezárt

terület” leszünk, ami az jelentette, hogy otthonunkból se ki nem mehettünk és nem is jöhetett oda be senki. Sőt, felhívták a figyelmünket arra is, hogy bár nézhetjük az ablakból a menetet, de ha a függönyt megmozdítjuk, egyből lőnek. Így vegyes érzelmekkel, sőt inkább félve álltam meg az ablak mögött és néztem, ahogy az integető, fehér ruhás pápával elgördül az autó a templom irányába.”

Attila: *„Nyíregyházán a stadion előtt, a parkolónál vártam, hogy megérkezzen a pápa. Ez óriási megtiszteltetés volt, hogy ellátogatott hozzánk, hiszen akkor még nem volt ennyire nyitott az ország. Fehér színű pápamobillal érkezett. Végig álltunk a Sóstói úton, alig volt szabad hely. Mi is hamarabb kimentünk, mert helyet kellett foglalni, ahonnan jól látható a pápa.”*

Szilárd: *„13 éves voltam, amikor II. János Pál pápa ellátogatott Nyíregyházára. A 14 emeletes tetejéről néztük. Onnan lehetett látni a legjobban a tömeget is, hiszen a pápa pont a Kossuth utcán haladt végig. Emlékszem, a látogatás emlékére még egy pápás kulcstartót is vett nekem édesapám.”*

Trifonov Éva: *„Akkor kezdő fotóriporter voltam. Hajnal kettőkor indultunk Máriapócsra a Városi Televízió stábjával, mert oda érkezett először a pápa. Délután Nyíregyházán, a stadionban szállt le vele a gép. Mindenhol közel tudtunk menni hozzá, a médiának a legjobb rálátást biztosították.”¹*

A püspöki palotába vezető útvonalon hívek sokasága köszöntötte. A püspökség udvarán a Szentatya görögkatolikus papi családokkal találkozott, akik azóta is kegyelemként élik meg ezt.

¹ Szerző: Mikita Eszter <https://www.nyiregyhaza.hu/post/nyiregyhazan-jart-ii.-janos-pal-papa-2016-09-04>

Kruppa Tamás görögkatolikus helynök atya szavait idézve:

„Megáldott mindenkit egyesével, köztük a feleségemet és karján elsőszülött, kétéves kislányunkat, a pocakjában pedig a másodikat.

A pápalátogatás évfordulóján

A pápalátogatás 25. évfordulóján, 2016-ban a Nyíregyházi Egyházmegye emlékünnepséget szervezett, emléktáblát avattak, mely a püspökség falán lett elhelyezve.

Szocska Ábel püspök elmondta, már abban az időben is nagy reményekkel fogadták II. János Pál pápát. Azóta úgy érzik, ezek a remények beteljesedtek.

A látogatás emlékére Máriapócson pedig teret neveztek el a Szentatyáról.

1991-ben ezen a helyen találkozott II. János Pál a hívekkel, itt állították fel a monumentális színpadot. A közösségi színtér közepén egy hatalmas Krisztus-szobor áll, mellette egy kilátóval. A pápalátogatás emlékére névadó tábla felállítására is sor került, amelyet egyházi vezetők áldottak meg.

A pályázatírás elején, az anyaggyűjtés időszakában kissé meg voltunk illetődve, hiszen II.

János Pál pápa számunkra egy teljesen más korban élt, halálakor is mindössze 1 évesek voltunk. Ennek ellenére öröm volt olvasni azt a sok jót, amit a Szentatyáról írtak.

Nagyon rokonszenvesé tette, hogy elítélte a háborút, az erőszakot. Minden megjelenését a derű és remény hatotta át. Ha kellett, együtt táncolt az őt ünneplő fiatalokkal, mosolygott, tréfált, nevetett. Szerintünk a legfontosabb erénye mégis az volt, hogy meg tudott bocsájtani annak a merénylőnek, aki életveszélyesen megsebesítette.

Élete, pápai tevékenysége példa az ifjú generációk számára. Méltán megérdemelte, hogy szentté avassák, s hogy halála után 15 évvel fiatalok írjanak róla.

Felhasznált irodalom:

(Utolsó letöltések ideje: 2020. január 22.)

- <http://mente.hu/13-erdekesseg-ii-janos-pal-paparol/>
- https://www.academia.edu/29701038/25_%C3%A9ve_j%C3%A1rt_M%C3%A1riap%C3%B3cson_Szent_II._J%C3%A1nos_P%C3%A1l_p%C3%A1pa._In_Kir%C3%A1ly_Andr%C3%A1s_szerk._G%C3%B6rgkatolikus_Szeml%C3%A9let_III._%C3%A9vfoly._3._sz%C3%A1m_Ny%C3%ADregyh%C3%A1za_2016._58-60
- https://hu.m.wikipedia.org/wiki/A_Vatik%C3%A1n_t%C3%B6rt%C3%A9nelme
- <https://hd.gorogkatolikus.hu/Felavattak-a-Szent-II-Janos-Pal-paparol-elnevezett-teret-Mariapocson-2019-szeptember-17>
- https://www.youtube.com/watch?v=wjlwS6_dFQs
- <https://www.magyarkurir.hu/kultura/szent-ii-janos-pal-papa-elete>
- https://hu.wikipedia.org/wiki/II._J%C3%A1nos_P%C3%A1l_p%C3%A1pa
- https://latoszogblog.hu/blog/ii_janos_pal_emlekezete
- <https://www.nyiregyhaza.hu/post/nyiregyhazan-jart-ii.-janos-pal-papa-2016-09-04>
- <https://www.magyarkurir.hu/hirek/szent-ii-janos-pal-papa-elete>
- <https://www.youtube.com/watch?v=E5hkofPtT7M>
- <https://www.magyarkurir.hu/hirek/szent-ii-janos-pal-papa-latogatasanak-25-evforduloja-alkalmabol-avattak-emlektablata-nyiregyhazan>
- http://www.betekinto.hu/sites/default/files/betekinto-szamok/2017_4_voros_0.pdf
- <https://www.nyiregyhaza.hu/post/nyiregyhazan-jart-ii.-janos-pal-papa-2016-09-04>
- <https://barankovics.hu/cikk/vallas-es-tarsadalom/20-eve-mar-hogy-magyarorszagon-jart-roma-puspoke>
- <https://www.magyarkurir.hu/hirek/szent-ii-janos-pal-papa-latogatasanak-25-evforduloja-alkalmabol-avattak-emlektablata-nyiregyhazan>
- <https://www.magyarkurir.hu/hirek/szent-ii-janos-pal-papa-latogatasanak-25-evforduloja-alkalmabol-avattak-emlektablata-nyiregyhazan>
- <https://www.nyiregyhaza.hu/post/nyiregyhazan-jart-ii.-janos-pal-papa-2016-09-04>
- <http://katolikusokeloforuma.network.hu/blog/katolikusok-elo-kozossege-blogja/oktober-22-szent-ii-janos-pal-papa>
- https://femina.hu/terasz/janos_pal_papa_szentte_avatas/
- <https://regi.katolikus.hu/konyvtar.php?h=263>
- <https://hd.gorogkatolikus.hu/Felavattak-a-Szent-II-Janos-Pal-paparol-elnevezett-teret-Mariapocson-2019-szeptember-17>